

NARODNA STRAŽA

UREDNIŠTVO I UPRAVA: „NARODNA STRAŽA“
ŠIBENIK. — RUKOPISI SE NE VRAĆAJU. — NE-
BILJGOVANA SE PISMA NE PRIMAJU.

IZLAZI SVAKE SUBOTE
POJEDINI BROJ Din. 1-50

PRETPLATA „NARODNE STRAŽE“ IZNOSI GO
DIŠNJE Din. 60. — ZA INOZEMSTVO Din. 120.
OGLASI PO CIJENIKU.

Br. 44.

Šibenik, 7. prosinca 1924.

God. IV.

Zaključci Vrhovnog Vijeća HPS.

U nedjelju, 30. studenoga, sastalo se Vrhovno Vijeće Hrvatske Pučke Stranke, da odluči, kako će hrvatski pučani poći u ove izbore. Broj učesnika, uglavnom sve samih seljaka, odlučnost i oduševljenje, koje je vladao na Vijeću, podsjećalo je na vremena prvih seljačkih sabora Hrvatske Pučke Stranke pri njezinom osnutku. Na Vijeću se vidjelo, da HPS stupa u novu fazu svoga razvoja, te će narednih dana zauzeti u hrvatskom javnom životu mjesto, dostojno svojih načela i dosadašnjeg držanja. Tko je slušao naše banovinske seljake, kojom samosviješću i oduševljenjem govore o stranci, koje su žrtve dosad doprinijeli za nju i na koje su još veće pripralni; tko je gledao, kakva ljubav, privrženost i povjerenje veže seljake sa njihovom inteligencijom, taj je osjetio, da HPS ima sve uvjete za svoj razvoj, koji je čeka na sreću i boljitak hrvatskog naroda.

Na Vijeću su bile zastupane sve hrvatske pokrajine po svojim izaslanicima, a banovinska Hrvatska bila je zastupana po brojnim izaslanicima iz svih županija. Dvorana Hrv. Kat. Kasina bila je dupkom puna sve samih izaslanika, a u raspravi je uzelo riječ toliko učesnika, osobito seljaka, da se vijećanje moralo prenijeti i na pododne.

Iza lijepog i odlučnog govora predsjednika Stjepana Barića, kojim je razložio, o čemu se najviše na ovom vijećanju radi i što treba dobro promisliti, prije negoli se stvori konačna odluka, te brojnih i oduševljenih govora ostalih predstavnika sa svim glasovima protiv dva zaključeno je, da Hrvatska Pučka Stranka ide u izbore, i to samostalno.

Provelo se odmah sakupljanje doprinosa za izborni fond, te se u tili čas sakupila lijepa svota, i ako učesnici sve skoro sami seljaci, a nije se znalo, da će se sakupljati. Pojedini su seljaci radosno doprinijeli po 500 do 1000 din. I svi obećali još poslati te obredati svu braću, da i oni dadu.

Poslije toga pristupilo se izboru i proglašenju nosioca kandidatske liste HPS za županije banovinske

Hrvatske te su jednodušno i jednoglasno proglašeni ovi kandidati: Za županiju srijemsku: *Dr Janko Šimrak*; za virovitičku: *Luka Barišić*, seljak; za požešku: *Dr Đuro Kuntarić*; za bjelovarsko-križevačku: *Dr Josip Anđrić*; za zagrebačku: *Dr Stjepan Barić*; za varaždinsku: *Stjepan Barić*; za modruško-riječku: *Dr Augustin Juretić*.

Nesioce lista za sjevernu i južnu Dalmaciju izabrat će se i proglasiti na sastancima Okružnog Pučkog Vijeća u Šibeniku 17. o. mj. i u Splitu 18. o. mj. Isto tako za Bosnu i Hercegovinu. Pošto HPS ima dosta pristaša u somborskom i subotičkom izbornom okrugu, naloženo je predsjedništvu, da stupi u pregovore sa Bunjevačko-Šokačkom Strankom u svrhu kooperacije.

Ovo je Vijeće HPS pokazalo, da su njezini redovi čvrsti kao malo kada. Vijeće je uspjelo iznad svakog očekivanja. Jezgra stranke — seljaštvo — stoji nepokolebivo uz stranku. Ono će doprinijeti, da će HPS uskoro biti i brojem svojih članova — jaka, kako je jaka po svojoj ideologiji.

koncentracije, predana je vlada zemlje samim Velikosrbima, a za sekundovanje pozvani su Šurmin i Drinković.

Zanimivo je, da se dr Korošec trudio, da uvede Radića u vladu, te da tako bar djelomično preuzme i on dio odgovornosti, a da ne igra ulogu statista. Za Stjepana Radića bio je uzet u najam čak i stan, a teren se kod Radića tako sondirao, da bi i on sam preuzeo jedno ministarstvo. Radić se spočetka opirao tome, da uđe u vladu, jer da nijesu njegovi izbornici pripravljeni za tako velik korak, ali je kasnije popustio.

Prva djela nove vlade donijela su veliko razočaranje. Premještanja činovnika i proganjanje opozicije neprestano slijedi. Ipak se najveći dio terora čuva za zadnje dane izborne borbe. Po govoru samih šefova bloka najjači dio terora se čuva za drugu polovicu siječnja. Onda bi imale uslijediti šikanacije, kakve je samo Khuen u Hrvatskoj pred dvadeset godina rada imao. Neka bude za dovoljan primjer, kako je vlada PP i formalno diktatura, izjava jednog aktivnog ministra, koji je izjavio, da će oni, ako bude prijetila opasnost za korito, isam današnji državni ustav dokinuti i oktroirati drugi. Ta izjava, dana *Politici*, je izazvala razumljivo zaprepašćenje. Tvrdio se uvjerava, da je i sam dvor nezadovoljan sa ovakvim metodama. U zadnje vrijeme se čak govorilo, da bi moglo lako biti, da PP vlada padne, i sred izborne borbe preuzme druga skupina vodstvo države. I to bi lako bilo moguće. Po našem ustavu kralj ima u našem političkom življenju veliku vlast. Dosta bi bilo, da kralj uskratit za dva dana svoj potpis na ukazima, i vlada ne bi mogla uredno funkcionirati te bi bila prisiljena dati demisiju. Međutim za danas o tome nema još govora. Danas je diktatura režima PP. još jaka.

Silno zanimivo je pitanje, da li će biti raspuštene neke opozicione stranke te poništene njihove kandidatske liste. Kako položaj danas stoji, lako bi mogao uslijediti raspust Radićeve stranke te uapšenje njezinih vođa i poništenje lista. Slovenska Ljudska Stranka i Hrvatska Pučka Stranka, kako se čini, ne će biti raspuštene. No predstoji glas, da bi neki zastupnici prve mogli biti uapšeni, a kandidatske liste obiju poništene. Međutim dispozicije o tome će uslijediti, čim bude zatvoren rok za predaju lista, kao što se uopće sav teror hrani za zadnje dane.

Okružno Pučko Vijeće HPS.

Pozivljemo sve pouzdanike Hrvatske Pučke Stranke šibenskog izbornog okruga, da dođu na sastanak Okružnog Pučkog Vijeća HPS, koje će se držati u Šibeniku u srijedu 17. decembra o. g. u 9 $\frac{1}{2}$ sati u prostorijama Hrvatske Čitaonice, a pouzdanike splitsko-dubrovačkog izbornog okruga na Vijeće, koje će se držati u Splitu u četvrtak 18. decembra o. g. u 9 $\frac{1}{2}$ sati ujutro. — Prostorije u Splitu će se naknadno javiti.

STJEPAN BARIĆ
predsjednik

Dr JANKO ŠIMRAK
glavni tajnik

Od udara do diktature.

(Posebni dopis „Narodne Straže“.)

BEograd, 3. prosinca 1924.

Za ljude, koji nemaju političkog nosa, svršena je rekao bih beogradska parlamentarna opereta sa dolaskom Pašić-Pribičevića na vladu. Zadnji događaji, otkrića političara, koji su za vrijeme krize šutjeli kao egipatske sfinge, pa ako hoćete i vox populi po Beogradu rasvijetlili su mnoge tamne i nepoznate dijelove u raspletanju krize, koja je danas, kako se može suditi po svim neznacima, nego pozitivnim djelima današnje PP vlade. Osobito su zanimiva otkrića upogled same krize.

Dolazak Ljube Davidovića je sve začudio. Bijesni su osobito bili Pribičevićevi, osobito njezini pristaše, članovi dvorskih krugova. Tako zvana kamarila je skoro čitava za Pribičevićevu i Pašićevu politiku. Politiku Davidovića zagovarao je sam Marko Cemović, bivši profesor kralja. No poslanik u Parizu Spaljković, koji je na dvoru rado viđen, pa Ljuba

Jovanović i još neki sondirali su dobro teren za svoje nacrt. Pomagala ih je u tome i vojnička kamarila sa generalom Živkovićem na čelu. Jedna skupina generala imala je nekoliko dana pred otvorenjem krize tajnu sjednicu. Sa te sjednice je poslana na dvor jedna deputacija. Petorica generala izjavili su, kako se to u političkim krugovima govori, pred drugim ustavnim faktorom, da Davidovića vlada pušta u zemlju revoluciju te da će oni morati „svući kapute“ i zasukati rukave. Svar se zaostri. Raspoloženje se protiv Davidovićeve vlade promijenilo. Prigovorilo joj se, da je u njoj premalo Srba. Konačno je bio pozvan Nastas Petrović, da otvori krizu. Budući on to nije htio, učinio je to general Hadžić. Položaj je postao vrlo ozbiljan. Nakon neuspješnih konferencija vođa stranaka pod predsjedanjem samoga kralja, koji se trudio, da dođe do

Svilenkastu i bujnu kosu

postizavate

samo redovitim pranjem glave sa

„Elida“ Shampoo-om

Burza.

Zadnji tečaj na zagrebačkoj burzi bio je za:

Dolar u čeku Din 67.75
Liru tal. u čeku Din 2.93
u papiru Din 2.90
Frank francuski Din 3.74
švajcarski Din 13.20
Česke krune Din 2.05
Napoleone Din 275.

	SREĆKE		1/1	1/2	1/4	12. i 13. JANUARA	DOBICI PREKO 39 MILJUNA DIN. U GOTOVOM NOVCU BEZ IKAKVOG ODBITKA U NAJVEĆEM IZBORU KOD GLAVNE KOLEKTURE:	BANKOVNOG KOM. DRUŠTVA A. REIN I DRUG ZAGREB
	80.- 40.- 20.- državne klasne lutrije							

Gospoda zajedničari se ljute.

Listovi stranke takozvanih kima-vaca, koja se inače zove i Hrvatska Zajednica, nijesu se mogli nikako suzdržati, a da ne iskale svoj bijes na Hrvatsku Pučku Stranku radi izjava, da će ona na ovim izborima nastupiti. Splitska Hrvatska Riječ, koja više nije „glasilo dalmatinskih Hrvata“, jer je sada organom HZ, upravila je čak apel biskupima i katoličkom svećenstvu, da ne dozvoli, da HPS nastupi na izborima! I dubrovački frankovački organ je u nekoliko bjesomućnih ređaka napao HPS kao — čokorilovačku stranku! Gospoda zajedničari su se uzvikali, kako HPS ne će dobiti tobože ni sto glasova, a tamo opet jadikuju, da se tako „hrvatski front“ ruši. Da budemo jednom na čistu sa „hrvatskim frontom“ i sa zajedničarima, donášamo nekoliko opazaka.

Otkako su izbori raspisani, vele-gospoda zajedničari neprestano ističu front svih Hrvata protiv korupcionističke i nasilne Pašić-Pribičevićeve vlade. U tome su zajedničari pretekli i samoga Stjepana Radića, koji o takvom frontu mudro šuti. Zajedničari su preuzeli u dužnost, da zavaravaju hrvatsku javnost. Gospoda zajedničari misle, da je hrvatski front u tome, da se sve druge stranke maknu i prepuste bojište Radićevoj stranci. Mi ne mislimo tako. Hrvatski front znači složan nastup svih hrvatskih stranaka, a takvu slogu g. Radić odbija. Njemu je samo do stranačke koristi. HPS se izjavila za složan nastup hrvatskih stranaka, ali je to g. Radić odbio. G. Stjepan Radić je bio upitan, da li bi bilo štetno hrvatskoj stvari, ako HPS nastupi. On je odgovorio, da ne bi. Jasno je, da HPS ne može da likvidira, nakon što je dobila zadovoljštinu tim, što je Radićeva stranka

načelno promijenila svoj stav u političkoj taktici, pa čak i u programu. Ako je Hrvatska Zajednica to učinila, HPS ne će. HPS ima svoj program, koji se u svim svojim točkama slaže sa interesima hrvatskih seljaka i radnika. HPS ima za sobom dvogodišnju žestoku parlamentarnu borbu za prava hrvatskoga naroda. HPS ima pristaša, koji su pokazali, da znadu misliti svojom glavom. Ona će stoga na ovim izborima i nastupiti i neka se gospoda zajedničari ne ljute.

JERKO ILJADICA:

OLTARI.

Uoči Našega Dana.

*Sutra ćemo mi opeta na brdima
Naših crvenih čežnja upaliti bijele luči i krijesove
pred oltar
Naše Velike Vjere.*

*U oazi jutarnjih pjesama
Tornjeva, crkava, mora i brdina
dignut ćemo i mi bijele ruke
i cvijeće i ekstaze
pred lice
Velike Djevice.*

*Sa fontana živih voda
bez glasa i riječi — dušom punom oda
i pjesama —
poći ćemo kroz arkade skršenih sanja
i tu ćemo plakati i pjevati,
dok sunce ne poljubi
Goru i lišće staroga panja.*

A onda? —

*Onda ćemo bosim i krvavim nogama
— u duši jednom gorućim i velikom ekstazom
naprijed poći — po trnju, plaču i bolima
do Gore Vječnog Smirenja.*

Još nešto bismo htjeli da kažemo o zajedničarima. Dok je još pred godinu dana lijep broj njezinih članova plivao u svakakvim radikal-skim i orjunaškim i srednjelinjaškim takozvanim „jugoslavenskim“ vodama, HPS je bila jedina stranka, koja je zastupala hrvatski karakter naše Dalmacije. Zajedničari su uznašali dra Drinkovića. Danas je njihov dr Drinković ministar PP vlade. Gospoda zajedničari nijesu pokazali smisla za život našega maloga čovjeka. Gospoda zajedničari su u društvu sa radikalima i velikosrbima svih dlaka sjeli na Zadržni Savez, da tu komandi-

raju hrvatskom težaku u Dalmaciji, i tako pokazali svoje papke, a ujedno i kapitalističku dušu. Danas bi se oni htjeli da uknjiže na hrvatskog težaka i radnika pomoću Radićeve stranke te se prave njezinim vodama. Znamo i vjerujemo, da će hrvatski težak i radnik HRSS-a, kao što to radi i onaj Hrvatske Pučke Stranke te Nezavisne Radničke Stranke uključiti te ljude, koji mu se nameću. Gore njemu, ako to ne učini! Skupine advokata, ratnih milijunaša, švercera i prodičenih voda aprovizacija znat će da mu sjednu na grbaču te da istaknu svoju kapitalističku misao i rad. Hrvatska Pučka Stranka kao stranka težaka i radnika tvrdo će stati na njihovu braniku, pa će u svakoj prilici nastupiti, ali ne samo na skupštinskim izborima, nego i u općini i svakoj društvenoj zajednici, da otkjera od hrvatskoga težaka i radnika gospodsku zajedničarsku stranku, koja u ime „bratstva“ hoće da tobože ljubi našega čovjeka, a tamo mu pljuva u obraz svojom kapitalističkom gospodom, koju hrvatski narod ne treba. Ne treba hrvatski narod šovinistički raspoloženi uzvikača „nacionalizma“. Hrvatski narod treba — čujte i ne ljutite se! — slobode, i političke i gospodarske, i kruha, koji mu otimlju kapitalistički satrapi. Ne varajte gladni narod sa uzvicima „Živio! Živio!“ jer ako zasad on ne osjeća svijesnu i nesvijesnu zajedničarsku prefriganost, osjetit će ju domala, a onda vam ne će biti ugodno, gospodo zajedničari. Onda će doći zaslužena plaća, a za tu će se poskrbiti i Hrvatska Pučka Stranka.

Proslava pet godišnjice. Jedno između najstarijih naših društava „Kačić“ u Zagrebu slavi 14. prosinca pet godišnjicu svoga opstanka. Sama proslava obavit će se u Zagrebu na vrlo svečani način.

Pretpatite se na „Nar. Stražu“

POVIJEST ARBANASA KOD ZADRA. *)

Pod tim naslovom izdao je don Mijo Čurković, župnik Dikla, brošuru od 36 strana „za same svoje mješćane“. Uvod joj je napisan 1919., „prilog“ 1921., tiskala se kod E. Vitaliani-a u Šibeniku 1922., a eto „ove godine širi se svijetom. Razdijeljena je u dva dijela, u kojima se govori o prošlosti i sadašnjosti Arbanasa. Dioba suvišna, jer ne odgovara stvari. Brošura je uglavnom sastavljena po onoj prof. Erbera „La colonia albanese presso Zara, — 1883.“ i po knjizi Bianchi-a „Zara cristiana“.

Prva skupina Arbanasa, od 21 obitelji, pobjegla je pred bijesom Mahmuta Begovića iz Briska u Albaniji u Perast, a odatle u današnju postojbinu 1726., najviše zaslugom Vicka Zmajevića, biskupa zadraskoga, a prije barskoga. Mletački providur Nikola Erizzo, po kojemu Talijani prozvaše naseobinu „Borgo Erizzo“, dao im je mjesta kod Zadra, sagradio

*) Cijena je kajizi 5 dinara sa troškovima poštarine, a nabavlja se kod auktora: Don Mijo Čurković, župnik-Diklo, p. Nin.

16 kuća i prepustio im državne zemlje u Zemunik. Oni, koji su se kasnije uz te zemlje naselili, izgubili su vremenom sasvim arbanaski karakter. God. 1733. opet pređe iz Šesta u Albaniji 28 obitelji k Zadr. Zasluzni biskup Vicko Zmajević, koji je podigao poznato sjemenište u Zadru, podigao je i nadošlim Arbanasima crkvu g. 1734., a tri godine kasnije i župnikov stan. Ta je crkva sasvim pregrađena 1907. Vrijedno je spomenuti, da se u njoj nalazi spomen-ploča Zmajevića, slika Bl. Gospe od Zuccara (pisac kaže od — Zukra!) i dva mramorna oltara od našega kipara Ivana Rendića. U Arbanasima je postojala već od g. 1865. muška preparandija — zavod, koji je do okupacije Talijana igrao važnu ulogu u narodnoj prosvjeti i osvješćivanju. Pokrajinska je bolnica od 1885. Dakako „irredentiste“ nijesu zaboravili nametnuti Arbanasima svoju Leginu školu.

Pisac nabraja u brošuri više istaknutih osoba. Ivan Petani bio je od Pape imenovan šibenskim biskupom, ali, kad ga nije potvrdila mletačka vlada, postao je upraviteljem

hrv. zavoda u Loretu sve do smrti 1774. Don Mitar Stipčević bio je rektor Zmajevićeva sjemeništa, ali radi brzojavke Strossmayeru sa strane člaka uklonjen. Kasnije je postao upraviteljem zadrarske realke i nadzornikom pučkih škola u Dalmaciji. Don Joso Krstić do 1877. uređivao je „La Dalmazia cattolica“. Dr Ivo Krstić izdavao je neko doba list za Istru „Prava naša sloga“. Krste Čurković bio je učitelj građanske škole u Šibeniku, potom upravitelj grad. škole u Makarskoj. Umro je 1918. u Pragu. Pisac nije valjda htio da nikoga u popisu izostavi, pak od živih spominje župana Ivu Perovića i „redarstvenog činovnika“ Čurkovića.

Prema piscu mjesto Arbanasi ima oko 3.000 duša, od kojih je 98% seljaka. Marljive Arbanaskinje poznate su kao vrsne vrtarice i pletarice boca za rozolj. Pisac ističe, da u Zadru nema nijednog sluge ni sluškinje iz Arbanasa. Vidi se, da su Arbanasi ponosni u svom siromaštvu i čeljad „vruču krvi“.

Pri koncu plače pisac, što su mnogi Arbanasi zbog službe iselili po Jugoslaviji i jedan se dio pro-

metnuo u Talijane te što se mnoge djevojke oblače „po primjeru luđih Zadranka“. Preporuča svojim mješćanima, da pod Italijom čuvaju narodni karakter, svoj jezik, hrv. jezik u crkvi, te da im učitelj i župnik bude Arbanas.

Gradivo u brošuri nije sredeno. Vrvi od jezičnih, stilističnih i tiskarskih pogriješaka. No sve će to Arbanasi oprostiti svome don Mići, jer im je on iz ljubavi pisao i kazao, što su bili i što imaju ubuduće biti. Medutim se nadamo, da će „pop Mišo“ komponovati još koju hrv. pjesmu, koja će se poput ostalih raširiti po bijelom svijetu bolje negoli njegova brošura. Kr. Stošić.

ENGLJESKA GRAMATIKA.

Primili smo na ogled vrlo dobru Englesku gramatiku, koju je priredila J. Kolin-Gjukić, profesorica engleskoga jezika na zagrebačkoj ženskoj realnoj gimnaziji. Knjiga je izašla nakladom Engleske Biblioteke u Zagrebu, koja obećaje izdati također engleske riječnike i druge priručnike za engleski

Iz katoličkog svijeta.

Krasan primjer. Kad je pred nekoliko tjedana bila u Londonu konferenca za sporazum s Nijemcima, londonski načelnik pozvao je zastupnike sakupljenih naroda na svečanu večeru. Tek što su se gosti posjeli za stol, došao je k njima činovnik u uniformi, te je jasnim glasom rekao: „Gospodo, Lord Major vas pozivlje, da se dignete na molitvu.“ Nato je došao pred njih svećenik, koji je izmolio nekoliko molitava. Lord Major i sva visoka gospoda stajali su i slušali molitve u najvećoj tišini. Lord Major, sadašnji načelnik najvećeg grada na svijetu, je katolik. — Eto, kako poštuje vjeru i njezine svećenike onaj narod, koji je u gospodarskom, političkom i narodnom napretku prvi na svijetu. A kod nas? Kod nas misle nekoji i bradati i golobradi, da napredak sastoji u udaranju na vjeru, svećenike i vjerska udruženja!

Naši dopisi.

Benkovac, 4. prosinca.

Predaja duhana. Seljaci iz čitavog kotara tuže se, da im se u Biogradu pri otkupu duhan ne plaća nego po 10 dinara kg. Lanjske se godine plaćalo do 60 dinara. Zato se ove godine ni bilo prijavilo mnogo gojitelja duhana. Sad su svi ljuto prevareni. Mnogi su se nadali, da će time podmiriti dugove i porez, kad tamo nijesu izbili niti troškove! Seljaci su veoma uzrujani. Zašto se tako upropašćuje siromašni narod?

Nesreća. 3. t. mj. poštanski auto dolazeći iz Novigrada satri je Baška Gnatović Milanova, dijete od 3 godine, koje je poslije jednog sata i umrlo. Bilo je u Benkovcu već više sličnih slučajeva. Trebalo bi već jednom da vlasti strogo pripaze, da auto, bilo državni bilo privatni, ne juri svom silom preko varoši.

Orlovski vijesnik.

Orlovski tečajevi. U Sarajevu drži se 28., 29. i 30. prosinca organizatori tečaj za omladinu iz Bosne. Prijave za tečaj prima „Mladost“, Sarajevo - Čemerina ul. 7. „Mladost“, 1. broj „Mladosti“ za godinu 1925. izići će u polovici prosinca. Dužnost je svih prijatelja orlovskog pokreta, da ju čim više rašire. List će stajati za pojedince godišnje Din. 25., a kod povjerenika Din. 20 uplativo barem pol godine unaprijed. List će biti ilustriran i u povećanom opsegu. Neka se odmah sakupljaju pretplatnici.

jezik, koji su potrebni u školi i u privatnoj praksi. Ova je gramatika zapravo jedina sistematična gramatika engleskoga jezika kod nas.

U Fonetičkom dijelu lijepo je prikazan izgovor engleskih riječi i tačno je rastumačeno čitanje engleskog jezika.

Gramatički dio jest opširan, te krasnim sistemom razlaže sva gramatička pravila od jednostavnog člana do teških engleskih glagola. Zato je dobro, da su glagoli podijeljeni u vrste i svagdje označen točan izgovor. U dodatku se tumače sinonimi i homonimi, sastavljanje privatnih i poslovnih pisama, engleski novac, mjere i utezi. Na koncu knjige dodana je mapa Velike Britanije.

Knjiga je pisana tako lakim i jasnim stilom, te niti ne izgleda, da je to jedna suhoparna gramatika. Ovakva Engleska Gramatika dobro dolazi svakome, tko se bavi engleskim jezikom, bio to početnik ili već napredniji.

Mi ovu knjigu preporučamo svakome, tko želi engleski učiti. Dobije se uz cijenu od Din. 80.— u svakoj većoj knjižari ili direktno kod Engleske Biblioteke, Zagreb, Prilaz br. 2.

Prvi izgredi u Ljubljani.

(Posebni dopis „Narodne Straže“.)

LJUBLJANA, 4. prosinca 1924.

Jučer je došlo u Ljubljani do izgreda. Povodom umirovljenja zagrebačkih sveučilišnih profesora te rektora dra Polića sazvana je od osam akademskih društava na univerzitetu protestna skupština. Odbornici od dvaju demokratskih društava te radikalni klub i famozna akademska „Orjuna“, u kojoj prevladavaju razbijačke metode, izjavili su, da otklanjaju sudjelovanje u protestu. Ipak je i velik broj naprednih akademičara došao na skupštinu i pokazao pripravnost i solidarnost sa drugim društvi-ma. Velika sala univerziteta bila je dupkom puna. Na galerijama je stajao velik broj sveučilištaraca. Početak skupštine je potekao mirno. Svršeni pravnik *Aleš Stanovnik* je otvorio skupštinu i istaknuo želju za poštivanjem autonomije naših najviših institucija, koja od današnje vlade biva na najteži način gažena. Jedna „klapa“ Orjunaša, među kojima su se isticali bučno neki Dalmatinci, i to baš Splitski, počela je praviti galamu. Nastala je buka, koju su prekidali povici

Orjunaša, da oprostite, Pribičeviću. Kroz veliku salu se prolamao zvižduk na adresu Orjunaša. Devet desetina akademske omladine je počelo protestirati protiv nekolegijalnosti fašista. No buka kao da nije bila dovoljna. Fašiste oboruzani debelim batinama navalili su na lijevu stranu klupa. Nastala je tuča, koja je potrajala kojih deset časa. Zastupnik rektora univerze je skupštinu raspustio, našto je velika masa sveučilišnih đaka pošla prema Akademskom Domu, da tamo nastavi zborovanje. Na ulici je opet došlo do tučnjave. Fašiste su počeli tjerati akademičare batinama i pucati. Nakon gungale od preko pol sata u velikoj dvorani Akademskoga Doma nastavljena je skupština. Zaključeno je, da se u znak protesta štrajkuje za jedan dan te je upućena na rektora predstava, potpisana od stotina akademičara.

I ovi događaji su lijepa svjedočba za Pašić-Pribičevićev konubij, koji štiti svoje Orjunske mazuce.

Gradske vijesti.

† ULDERIK ROSSINI.

U srijedu, 3. t. mj., preminuo je kršćanski, kako je i živio, *Ulderik Rossini*, ravnatelj građanske škole u mir., u 75. godini života. Šibenčanin staroga kova ljubio je neizmerno svoj grad, kojemu je sretno uzgojio dva čitava pokoljenja. Bijaše jedan od najvrijednijih naših nastavnika, koji je tako savjesno shvaćao svoje učiteljsko zvanje, da se trudom i izgledom pregarao za dobar uspjeh mladosti, povjerenje njegovoj brizi. Spajao je u sebi dvije vrline: neumoljivu strogost učitelja i upravo očinsku ljubav za svoje učenike. Zato je njegova učiteljska djelatnost bila sveder okrunjena uspjehom. Njegovi učenici, danas većim dijelom stariji ljudi, svi su ga se vazda sjećali poštovanjem i harnošću, što je najbolje pokazalo ono veliko saučešće građana pri njegovom sprovodu.

On se odlikovao i pravim, iskrenim rodoljubljem, a da za to nije tražio ni iščekivao vlastite koristi. Borio se u prvim redovima stare narodne stranke, kojoj je ostao vjeran do zadnjeg časa. Ganut i oduševljen pozdravio je naše narodno oslobodjenje i ujedinjenje. Neumoran u radu, a vazda čedan, nastojao je u svakoj prigodi, da bude koristan narodu uopće, a svome Šibeniku napose. Zato nikakav napor nije mu bio prete-

zak. Bio je upravitelj bivše šegrtske škole i večernje trgovačke škole. Stajao je na čelu i gospodarskim ustanovama, koje su pod njegovom upravom lijepo uspijevale. Osobitu je djelatnost razvijao na humanitarnom polju kao član, a kasnije kao predsjednik Konferencije sv. Vinka Paulskog, koja mu je jučer u Stolnoj Bazilici sv. Jakova priredila svečane zadušnice. Jednom riječi: nijednoj rodoljubnoj, kulturnoj, dobrotvornoj ustanovi nije uskratio svoju dragocjenu saradnju.

Dobrom pokojniku želimo rajsko naselje, a njegovoj uciviljenoj obitelji od Boga utjehu!

Lična vijest. Komisija za podjelu arhiva u Zadru prekinula je svoj rad, jer je radi nastale zime otešćano prenašanje spisa, što pripadaju našoj državi, pak se prošle nedjelje povratio u naš grad bivši nar. poslanik i viši sud. savj. *dr Ante Dulibić*, predsjednik naše delegacije u toj komisiji.

† **Dragica Žepina.** Gosp. Ivu Žepina, opć. činovnika i zakupnika Hotela „Krka“, zadesila je teška nesreća gubitkom ljubljene i vrijedne mu supruge, koja je preminula u četvrtak, 4. t. mj., nakon kratke bolesti. U petak pririeden joj je vrlo lijep sprovod uz brojno sudjelovanje građanstva. Dok pokojnici želimo vječni pokoj, obitelji naše saučešće!

Iz Uredništva. Radi obilja drugog gradiva morali smo ovaj put izostaviti pregled domaće i vanjske politike i još neke članke, dopise i vijesti, pak molimo naše čitaoce i suradnike, da to uvažee. — Sve svoje cijenjene suradnike molimo, da nam najdalje do 15. t. mj. pošalju svoju suradnju za božićni broj „Nar. Straže“. — *Baltazare!* Ne zaboravi prigodne pjesme za božićni prilog. — Svima suradnicima pak preporučamo, da u svojim sastavcima budu što kraći, jer će samo takvi biti uvršteni. Treba da list bude što raznoličniji!

Novi vojni svećenik. Prošlih dana prispio je vojni svećenik I. klase g. Ivo Pindulić, doktorand prava, da mjesto g. Haila preuzme službu kod Podoficirske škole ratne mornarice. Kao i g. Hailo, i on predaje na mješnoj gimnaziji kao honorarni nastavnik.

Promet u luci prošlih dana bio je neobično živ. Više transatlantskih parobroda bilo je zaposleno ukrcavanjem bauxita, drvla i cianamida. Parobrod „Antonietta“ ukrcao je 6.400 tona bauxita i otputovao za Filadelfiju. — Sad je stigao engleski parobrod „Ingleby“ (R. T. 2372), koji krca 5.600 tona bauxita za Filadelfiju. — Neugodua je pojava, da radnici moraju kratki ovako velike parobrode na najgornjem dijelu obale, udaljeno od stovarišta bauxita, tako da se već jučer morao udaljiti parobrod sa obale, te se moraju staviti mostovi, koji smetaju i opasni su za posao, dok duboku obalu moraju prepuštati malim parobrodima, da carinara i putnici imaju svaku pogodnost. To bi se moglo lako izbjeći, kad bi se već jednom gospoda od Pomorske Uprave u Splitu udostojala naći jedan dan vremena te dozvolila, da se napokon popravljani gat stavi na raspolaganje prometa.

Kretanje stranaca. Kroz prošli mjesec prispijelo je u naš grad ukupno 597 stranaca. Od ovih podanika naše države 523, Poljaka 2, Čehoslovaka 11, Mađar 1, Austrijanaca 9, Nijemaca 6, Engleza 4, Francuz 1, Talijana 37.

Policijska kronika. Livajić Jakov Antin iz Zlosela upašen je radi iskrivljanja putnih isprava, jer je na svojem pasošu ispravio datum. — Tica Vica je upašena i predana drž. odvjetništvu radi zapratnog prekršaja, a Knežić Petar pk. Todora, jer je pokrao iz dućana Riste Magazina na štetu Matić Save pk. Vinka iz Skradina jednu vreću raznih životnih namirnica.

Jugovina. U četvrtak pri jakoj jugovini iskrrenuli su se mornari ratne mornarice, dok su po luci „bordžali“. Nesreće nije bilo, a odmah je priskočio vojnički tender.

Udruženje Trgovaca, Industrijalaca i Obrtnika za sjevernu Dalmaciju i Šibeniku.

Br. 332/24

OBJAVA!

Pozivlju se cij. gg. članovi Udruženja, da pristupe na izvanrednu Glavnu Skupštinu, koja će se obdržavati dne 7. decembra t. g. u 10:30 sati pr. p. u prostorijama „Filharmoničkog Društva“ sa sljedećim dnevnim redom:

- 1). Pozdrav predstavnika odbora.
- 2). Odstup predsjednika, podpredsjednika i tajnika.
- 3). Popunjenje odbora.
- 4). Eventualija.

U Šibeniku, 27. novembra 1924.

Predsjednik:

Tajnik:

Dimitrije Triva u z.

J. Jadronja.

Triva -
toaletni sapun
je dobar i
uvijek jednako
dobar.

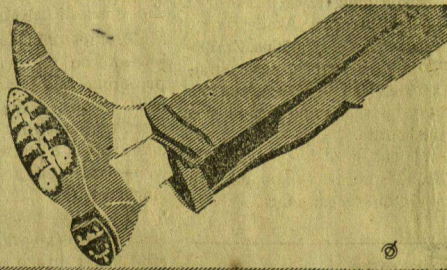
Izjednačenje I. i II.og razreda srednjih škola ima se prema ministarskoj odredbi izvršiti od 1. decembra. U tim razredima imao bi se ukinuti talijanski jezik, a u II. razredu bi se imao uvesti francuski. Prema istoj odredbi povišuju se časovi nastavnog jezika, povijesti i prirodnih nauka! Čudno je, da se ovom promjenom nije pričekalo barem do početka godine!

Skupština PŠK. „Krka“. Zamoljeni donosimo ovu objavu Pomorskog športskog kluba „Krka“: Sazivljem glavnu godišnju skupštinu za dan 14. prosinca u nedjelju u 17 sati u maloj dvorani Sokolskog društva sa dnevnim redom: 1. Pozdrav predsjednika. 2. Čitanje i ovjerovljenje zapisnika zadnje skupštine. 3. Izvje-

štaj društvenih funkcionera: tajnika, blagajnika, vođe i ekon. 4. Apsolutorij Upravi i izbor nove Uprave. 5. Slučajni predlozi, koje treba prijaviti najdalje do 10. prosinca. - Predsjednik.

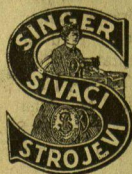
Ostensorij od srebra, vrlo lijepa radnja u baroku, prodaje seuz umjerenu cijenu. — Hrvatska Knjižara - Split.

Knjige „Društva sv. Jeronima“. Mjesnom Povjereništvu (Samostan sv. Dominika) već je stiglo svih pet ovogodišnjih izdanja „Društva sv. Jeronima“. Preporuča se svima članovima, da ih što prije pridignu. Neka sobom donesu 25 dinara. Samo društveni članovi uživaju tu povlasticu, da za svih pet knjiga plaćaju 25 dinara, dok nečlanovi moraju platiti 50 dinara.

Palma kaučuk pete i potplati

omogućuju elastičan, bezbučan
hod, štede Vaše noge i Vašu
obuću, te su trajniji nego koža.

SINGER šivaći strojevi

priznati su kao najbolji na svijetu.

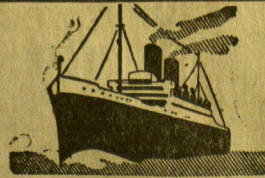
Podružnica: ŠIBENIK Široka ulica.

Za Božićne Svetkovine

preporučamo:

Breviarium Natalitium seu Officia Nativitatis et Epiphaniæ D. N. Iesu Christi earumque octavarum necnon festorum eo tempore occurrentium. Lijepo izdanje velikim slovima, vezano u platno s a m o Din. 60.- u koži Din. 75.-

Hrvatska Knjižara - Split.

Otprema putnika iz domaće luke SPLIT „COSULICH LINIJA“

Javlja ovim svim putnicima, koji su spremni za putovanje u JUŽNU AMERIKU (Rio de Janeiro, Santos, Buenos-Aires), da je polazak njihova velikog preokookeanskog parobroda

„SOFIA“ na 18. decembra o. g. iz SPLIT-SKE LUKE (Dalmacija.)

Parobrod je moderno uređen imade dva vijka i vozi na naftu. Putnici su smješteni u poboljšanom trećem razredu, u trećem razredu kabina i u podpalublju. Svaki razred posjeduje moderno uređeni jedači salon, salon za gospode, kao i pušači salon. Putnicima stoji na raspolaganje cijeli parobrod, jer ne vozi putnika I. i II. razr.

Od kolike je važnosti za naše putnike, što se mogu ukrcati u domaćoj luci, nije potrebno navadati - dosta je, što ne trpe velikih neugodnosti ni napora putujući po nekoliko dana preko stranih država. dok ne stignu u luku ukrcanja, a osim toga mogu se na parobrodu služiti svojim materinskim jezikom.

Glede osiguranja mjesta te ostalih uputa treba se obratiti na „COSULICH LINIJU“.

Glavno zastupstvo za Kraljevinu Srba, Hrvata i Slovenaca

Telefon 24-98. J. G. Drašković - Zagreb Cesta „B“ br. 3. ili na filijale u: Beogradu, Balkanska ul. 25. Ljubljani, Kolodvorska ul. 30. Velikom Bečkereku, Kralja Petra trg 4 ili Agenciji u:

Sibeniku, Josip Jadronja, obala

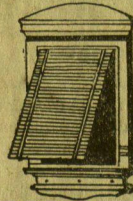
Sušaku, Karolinska cesta 161 J. G. Ivošević, Splitu FRANJO KUKULIĆ, Gružu IVO LOVRICEVIĆ, Metkoviću NIKICA CAREVIĆ.

ROLLOA

u svakoj vrsti i to:

čeličnih

„Eslingovih“ od drveta
žaluzije i od platna
balje, svake vrsti robe za umjetne bravare
i teretnih liftova

Silvester Bernold, Novi Sad.

Telef. 234, preko puta Gasfabrike. Osn. 1885.
Filijala: Beograd, Dositijska ul. 51.

Zadružna gospodarska banka d. d.

Vlastita zgrada
Glavna ulica 108.

Podružnica Šibenik

Brz. naslov Gospoban /
Telefon br. 16 - Noćni 67

Centrala Ljubljana.

Podružnice:

Celje, Đakovo, Maribor, Novi Sad,
Sarajevo, Sombor, Split.

Ispostava: Bled.

Dionička glavnica i pričuva
preko Din. 15.000.000.
Ulošci nad Din. 150.000.000.

Ovlašteni prodavaoc srećaka državne
lutrije.

Prima uloške na knjižice, te ih ukamačuje
najpovoljnije.

Oprema sve bankovne i burzovne poslove
povoljno, točno i brzo.